

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

30 päivänä marraskuuta 2000 *

Asiassa C-384/99,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies
B. Doherty, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies
C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitys-
yhteistyöministeriön oikeudellisen osaston neuvonantaja A. Snoecx, 15 rue
des Petits Carmes, 1000 Bryssel,

vastaaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että koska Belgian
kuningaskunta ei ole asianmukaisesti täytäntöönpannut televiestinnän yhteen-

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

liittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleis- palvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/33/EY (EYVL L 199, s. 32) 5 artiklaa yhdessä direktiivin liitteen I kanssa ja koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä mainitun direktiivin 5 artiklan täytäntöönpanemiseksi yhdessä direktiivin liitteen I ja III kanssa, Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut näiden säännösten ja EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: kolmannen jaoston puheenjohtaja C. Gulmann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J.-P. Puissochet ja F. Macken,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,

kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.6.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on yhteisöjen tuomioistuimeen 8.10.1999 jättämällään kanteella vaatinut EY 226 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että koska Belgian kuningaskunta ei ole asianmukaisesti täytäntöönpannut televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/33/EY (EYVL L 199, s. 32; jäljempänä direktiivi) 5 artiklaa yhdessä direktiivin liitteen I kanssa ja koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä direktiivin 5 artiklan täytäntöönpanemiseksi yhdessä direktiivin liitteen I ja III kanssa, Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut näiden säännösten ja EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

2 Direktiivin 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Yhteenliittäminen ja yleispalvelumaksut”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos jäsenvaltio katsoo tämän artiklan säännösten mukaisesti, että yleispalveluvelvoitteet muodostavat kohtuuttoman rasitteen organisaatiolle, se ottaa käyttöön menettelyn yleispalveluvelvoitteiden nettokustannusten jakamiseksi muiden yleisiä televerkkoja ylläpitävien ja/tai yleisesti saatavilla olevia puheen-

siirtopalveluja tarjoavien organisaatioiden kanssa. Jäsenvaltioiden on vaadittava maksuja määritettäessään otettava asianmukaisesti huomioon avoimuuden, syrjimättömyyden ja suhteellisuuden periaatteet. Ainoastaan liitteessä I olevassa 1 osassa mainittuja yleisiä televerkkoja ja yleisesti saatavilla olevia telepalveluja voidaan rahoittaa tällä tavalla.

2. — —

3. Jotta yleispalvelun tarjoamisesta mahdollisesti aiheutuva rasite voidaan määritellä, on organisaatioiden, joilla on yleispalveluvelvoitteita, kansallisten sääntelyviranomaisten pyynnöstä laskettava tällaisten velvollisuuksien nettokustannukset liitteen III mukaisesti. Yleispalveluvelvoitteiden nettokustannusten laskentaa valvoo kansallinen sääntelyviranomainen tai muu toimivaltainen, organisaatioista riippumaton ja kansallisen sääntelyviranomaisen hyväksymä elin. Kustannuslaskennan tulokset ja tarkastusten johtopäätökset on julkistettava 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. Perustelluissa tapauksissa 3 kohdassa tarkoitetun kustannuslaskelman perusteella ja ottaen huomioon yleispalvelua tarjoavalle organisaatiolle mahdollisesti koituvan markkinaedun kansallisten sääntelyviranomaisten on päätettävä, onko perusteltua käyttää yleispalvelujen nettokustannusten jakamismenettelyä.

5. — —

Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että vuosittain julkaistaan kertomus, jossa on yleispalveluvelvoitteiden kustannuslaskelma ja jossa yksilöidään kaikilta osapuolilta vaadittavat maksut.

6. Siihen asti, kun 3, 4 ja 5 kohdassa kuvattu menettely on pantu täytäntöön, kaikista yhteenliittämisen osapuolille kuuluvista maksuista, jotka sisältävät yleispalveluvelvoitteiden kustannuksiin liittyvän maksun tai toimivat sellaisena, ilmoitetaan ennen niiden käyttöönottoa kansallisille sääntelyviranomaiselle. Jos kansallinen sääntelyviranomaisella on katsoa joko omasta aloitteestaan tai asianomaisen osapuolen perustellun pyynnön johdosta, että tällaiset maksut ovat liian suuria, kyseessä olevaa organisaatiota on vaadittava alentamaan kyseisiä maksuja, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän direktiivin 17 artiklan soveltamista. Tällaisia vähennyksiä on sovellettava takautuvasti maksujen käyttöönottopäivästä alkaen, mutta aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 1998.”

3 Direktiivin liitteessä I määritellään ne erityiset yleiset televerkot ja yleisesti saatavilla olevat telepalvelut, joiden osalta jäsenvaltioiden on direktiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti huolehdittava riittävästä ja tehokkaasta yhteenliittämisestä siinä määrin kuin on tarpeen palvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi kaikille käyttäjille yhteisössä. Liitteen 1 osa koskee yleistä kiinteää puhelinverkkoa.

4 Direktiivin liitteessä III määritellään puheensiirron yleispalveluvelvoitteiden nettokustannusten laskennassa käytetty järjestelmä. Organisaatioiden, joilla on tällaisia velvoitteita, on direktiivin 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti käytettävä näin määriteltyä järjestelmää, jotta edellä mainitun palvelun tarjoamisesta mahdollisesti aiheutuva rasite saadaan selville.

- 5 Direktiivin 23 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan nojalla jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 31 päivään joulukuuta 1997 mennessä ja niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.
- 6 Belgian hallitus ilmoitti 13.1.1998 päivätyllä kirjeellään komissiolle 19.12.1997 annettua laista, jolla muutettiin 21.3.1991 annettua lakia, joka koskee tiettyjen julkisten yritysten uudistamista lainsäädännön mukauttamiseksi vastaamaan Euroopan unionin päätöksiin perustuvia vapaata kilpailua ja harmonisointia koskevia velvoitteita televiestinnän alalla (*Moniteur belge*, 30.12.1997, s. 34986). Komissio tuli kuitenkin siihen tulokseen, ettei lailla ollut saatettu direktiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komissio esitti 24.8.1998 Belgian kuningaskunnalle virallisen huomautuksen ja pyysi tätä esittämään komissiolle huomautuksensa kirjeessä esitetyistä väitteistä kahden kuukauden kuluessa kirjeen vastaanottamisesta.
- 7 Belgian hallitus ilmoitti useissa kirjeissään komissiolle sellaisista toimista, joiden tarkoituksena oli saattaa direktiivi osaksi Belgian lainsäädäntöä. Tutkiessaan näitä tietoja komissio katsoi, etteivät Belgian kuningaskunnan toteuttamat toimet olleet direktiivin tiettyjen säännösten mukaisia.
- 8 Komissio antoi 9.3.1999 Belgian kuningaskunnalle perustellun lausunnon todeten, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se on laajentanut direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa, yhdessä direktiivin liitteen I kanssa, säädetyn vastaisesti yleispalveluvelvoitteina rahoitettavien palveluiden alan koskemaan etuuskohtelun alaisia palveluita lehdistön eduksi, ja koska se ei ole antanut direktiivin 5 artiklan, yhdessä direktiivin liitteen I ja III kanssa, noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä yleispalveluista, eikä se ainakaan ole ilmoittanut näistä säännöksistä komissiolle. Komissio kehotti Belgian kuningaskuntaa toteuttamaan perustellun

lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa perustellun lausunnon tiedoksiantamisesta.

9 Belgian kuningaskunta ilmoitti 26.4.1999 komissiolle 4.3.1999 annetusta kuninkaan päätöksestä, jolla mukautetaan 21.3.1991 annetun tiettyjen julkisten yritysten uudistamista koskevan lain tietyt säännökset vastaamaan Euroopan unionin direktiivejä ja jolla muutetaan tiettyjä tämän lain yleispalvelua koskevia säännöksiä (Moniteur belge, 14.4.1999, s. 12149). Päätös koskee yhtäältä soittoja Centre européen pour enfants disparus et sexuellement exploités'hen (kadonneiden tai seksuaalisesti hyväksikäytettyjen lasten eurooppalainen keskus) ja ilmaispuheluja hätäpalvelunumeroihin, jotka rahoitetaan yleispalveluina. Toisaalta päätöksessä otetaan huomioon Belgacom-teleoperaattorin, joka on vastuussa Belgian yleispalveluista niiltä osin kuin on kyse yleispalveluna tarjotun ja rahoitetun sosiaalipalvelun edunsaajista, uuden hinnoittelun.

10 Komissio katsoi, että Belgian hallitus ei ollut ilmoittanut lakien tai asetusten muuttamisesta 9.3.1999 päivätyssä perustellussa lausunnossa esitettyjen väitteiden mukaiseksi ja että väitteet pysyvät näin ollen ennallaan ja muuttamattomina, ja päätti nostaa tämän kanteen.

11 Kanteessaan komissio toteaa, että Belgian lainsäädäntö ei ole direktiivin mukainen ja esittää seuraavat kolme kanneperustetta:

— Ensiksikin erityistariffit on myönnetty päivälehdille ja tietyille viikkolehdille sekä Belga-lehtitoimistolle. Tätä ei sallita direktiivin liitteessä I, jossa yleispalveluina rahoitettavat erityistoimenpiteet rajoitettaisiin koskemaan vain ”vammaisia tai henkilöitä, joilla on sosiaalisia erityistarpeita”.

- Toiseksi menettely, jolla lasketaan teleoperaattorien osallistuminen yleis- palvelun nettokustannusten rahoitukseen, on epätäydellinen ja siinä ei nou- dateta direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa määriteltyä avoimuusvelvoitetta. Tarkemmin sanoen Belgian kuningaskunta ei ole antanut ja julkaissut tai ei ainakaan ole ilmoittanut komissiolle sellaisesta toimesta, jolla laskentame- nettelyä tarkennetaan.

  - Kolmanneksi yleispalvelun nettokustannuslaskentamenettely, joka tällä het- kellä määritellään pääpiirteissään 21.3.1991 annetussa laissa, sellaisena kuin se on muutettuna, on virheellinen siten, että siinä ei oteta huomioon yleis- palvelun tarjoamiseen liittyviä ”aineettomia” etuja, joten se ei ole direktiivin 5 artiklan 4 kohdan mukainen. Menettelyssä ei myöskään oteta huomioon direktiivin liitteessä III esitettyjä kirjanpidollisia periaatteita niiltä osin kuin ne koskevat vältettävissä olevien nettokustannusten käsitettä, tulevien eikä menneiden kustannusten ja tulojen huomioonottamista sekä sellaisten suo- rien ja välillisten tulojen huomioonottamista, jotka liittyvät jokaisen yleis- palveluna rahoitettavan palvelun tarjoamiseen.
- 12 Belgian hallitus ei kiistä sitä, että Belgian kuningaskunta ei ole asianmukaisesti saattanut yhdessä luettaviin direktiivin 5 artiklaan ja liitteisiin I ja III liittyviä säännöksiä osaksi kansallista oikeutta direktiivin 23 artiklan 1 kohdan 1 ala- kohdassa määrätyn määräajan kuluessa.
- 13 Hallitus toteaa kuitenkin komission ensimmäisen kanneperusteen osalta, että hallitus antoi 3.12.1999 lakiesityksen, jossa säädetään, että tietyille päivälehdille, aikakauslehdille ja Belga-lehtitoimistolle myönnettyjä erityistariffeja ei enää

voida rahoittaa muiden teleoperaattorien rahoitusosuuksilla. Erityistariffit koskevat sittemmin Belgacomin vastuulla olevia yleishyödyllisiä palvelutehtäviä ja ne rahoitetaan Belgian valtion rahoitusosuudella.

- 14 Toisen ja kolmannen kanneperusteen osalta hallitus korostaa, että se on antanut 23.12.1999 kuninkaan päätöksen, jossa 21.3.1991 annetun tiettyjen julkisten yritysten uudistamista koskevan lain liitteen 2 1 ja 4 § mukautetaan direktiivin 97/33/EY mukaiseksi (Moniteur belge, 9.2.2000, s. 3926). Uudet sovellettavat säännökset määrittelevät hallituksen mukaan yksityiskohtaisesti yleispalveluvelvoitteiden nettokustannuslaskentamenettelyn ja säännöksissä otetaan huomioon ne hyödyt, jotka yleispalveluita tarjoava teleoperaattori voi saada, sekä direktiivin liitteessä III säädetyt kriteerit. Hallitus on niin ikään 31.1.2000 antanut hallinnollisen kiertokirjeen (Moniteur belge, 18.2.2000, s. 5142), jossa määritellään sen liikevaihdon käsite, jota on käytettävä laskettaessa teleoperaattoreiden rahoitusosuutta yleispalveluiden nettokustannuksista.
- 15 Yhteisöjen tuomioistuimelle 3.4.2000 osoittamassaan kirjeessä komissio toteaa, että Belgian lainsäädäntö on nyttemmin direktiivin mukainen toisessa ja kolmannessa kanneperusteessa esitettyjen näkökantojen osalta. Ensimmäisen kanneperusteen osalta komissio kuitenkin toteaa tutkivansa edelleen, ovatko uuden lainsäädännön nojalla Belgian lehdistölle myönnetty erityistariffit yhteensopivat perustamissopimuksen valtionapuja koskevien säädösten kanssa. Komissio ei tässä kirjeessään kuitenkaan ole luopunut mistään näistä kolmesta kanneperusteesta.
- 16 Tältä osin on syytä todeta, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan arvioitaessa sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se on perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, eikä yhteisöjen

tuomioistuin voi ottaa huomioon tämän jälkeen tapahtuneita muutoksia (ks. erityisesti asia C-316/96, komissio v. Italia, tuomio 16.12.1997, Kok. 1997, s. I-7231, 14 kohta).

- 17 Tässä tapauksessa kuninkaan päätös, jossa hyväksyttiin 21.3.1991 annetun lain 1 ja 4 § sekä liite 2 ja johon Belgian hallitus vetosi, annettiin 23.12.1999 ja hallinnollinen kiertokirje, jossa määriteltiin sen liikevaihdon käsite, jota on käytettävä laskettaessa teleoperaattoreiden rahoitusosuutta yleispalveluiden nettokustannuksista ja johon myös vedottiin, annettiin 31.1.2000, kun taas komission perustellussa lausunnossa määräämä määräaika päättyi 9.5.1999. Vaikka näillä toimilla direktiivi saatettiinkin asianmukaisesti osaksi kansallista oikeutta, niitä ei voida ottaa huomioon tämän kanteen yhteydessä.
- 18 Näin ollen on todettava, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa direktiivin yhdessä luettavien 5 artiklan ja liitteiden I ja III noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

- 19 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja Belgian kuningaskunta on hävinnyt asian, viimeksi mainittu on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/33/EY yhdessä luettavien 5 artiklan ja liitteiden I ja III mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.
- 2) Belgian kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Gulmann

Puissochet

Macken

Julistettiin Luxemburgissa 30 päivänä marraskuuta 2000.

R. Grass

C. Gulmann

kirjaaja

kolmannen jaoston puheenjohtaja